

norden

10 NORDISKE POLITIKERE

10 NORDISKE POLITIKERE

10 nordiske politikere 2011

ANP 2011:702

© Nordisk ministerråd, København 2011

ISBN: 978-92-893-2211-9

Redaksjon: Silje Bergum Kinsten, Mats Holmström,
Michael Funch, Sara Djupsund, Jesper Schou-Knudsen
Layout: Jette Koefoed/norden.org

Fotos:

- s. 2 Karin Beate Nøsterud
- s. 6,8,9 Johannes Jansson
- s. 11 Gunnar Svanberg
- s. 13,14 Johannes Jansson
- s. 16,17 Karin Beate Nøsterud
- s. 19 Lillian & Lena www.krf.no
- s. 20,21 Magnus Fröderberg
- s. 22 Johannes Jansson & Magnus Fröderberg
- s. 27 Leiff Josefsen
- s. 28,29 Silje Bergum Kinsten
- s. 30 Johannes Jansson
- s. 33 Karin Beate Nøsterud
- s. 35 Cata Portin
- s. 36,37 Image Select
- s. 38 Magnus Fröderberg
- s. 41,43 Karin Beate Nøsterud

Trykk: Rosendahls-Schultz Grafisk A/S

Opplag: 1200

Trykt på miljøvennlig papir som oppfyller kravene
i den nordiske miljøsvanemerkeordningen.

Publikasjonen kan bestilles på www.norden.org/order.

Flere publikasjoner på www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordisk ministerråd

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Nordisk råd

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Det nordiske samarbeidet

Det nordiske samarbeidet er en av verdens mest omfattende regionale samarbeidsformer. Samarbeidet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områdene Færøyene, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbeidet er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en viktig medspiller i det europeiske og internasjonale samarbeidet. Det nordiske fellesskapet arbeider for et sterkt Norden i et sterkt Europa.

Det nordiske samarbeidet ønsker å styrke nordiske og regionale interesser og verdier i en global omverden. Felles verdier landene imellom er med på å styrke Nordens posisjon som en av verdens mest innovative og konkurransekraftige regioner.

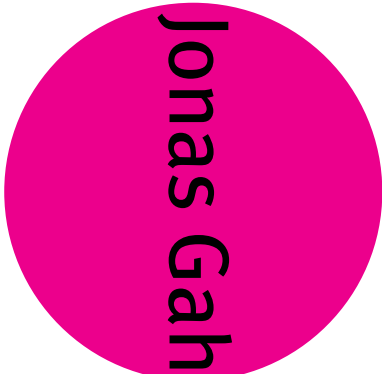
www.norden.org

INTERVJUER MED 10 NORDISKE POLITIKERE OM AKTUELLE SAKER OG UTFORDRINGER I DET NORDISKE SAMARBEIDET I 2010

6	JONAS GAHR STØRE Mot et tettere nordisk utenriks- og sikkerhetssamarbeid
10	HELGI HJÖRVAR Nordens fremtid er europeisk
14	KAREN ELLEMANN Norden er godt råmateriale
18	DAGFINN HØYBRÅTEN Mer makt til politikerne
22	SONJA MANDT OG JESSICA POLFJÄRD Stopp för fuskläkare – register ska öka tryggheten i Norden
26	PALLE CHRISTIANSEN Grønland er Nordens frontkjemper i Arktis
30	LINE BARFOD På barrikadene mot slaveri
34	VILLE NIINISTÖ Utvísningar av nordbor ska upphöra
38	MAUD OLOFSSON Norden driver på för ett grönare Europa

MOT ET TETTERE NORDISK UTENRIKS- OG SIKKERHETS- SAMARBEID

Jonas Gahr Støre

**MER ENN NOEN GANG ER DET NÅ MULIG
Å UTVIKLE ET ENDA TETTERE NORDISK
SAMARBEID OM UTENRIKS- OG SIKKERHETS-
SPØRSMÅL, MENER JONAS GAHR STØRE,
UTENRIKSMINISTER I NORGE.**

JONAS GAHR STØRE
HAR VÆRT UTEN-
RIKSMINISTER I
NORGE SIDEN 2005.
HAN HAR TIDLIGERE
BLANT ANNET VÆRT
GENERALSEKRETÆR I
NORGES RØDE KORS
OG STABSSJEF I VER-
DENS HELSEORGANI-
SASJON (WHO).

**PARTI: DET NORSKE
ARBEIDERPARTI (A)**

SAMLET SETT er de nordiske lan-
dene blant verdens ti største økonomi-
er, og blant de største bidragsyterne
til FN og andre organisasjoner. Derfor
har Jonas Gahr Støre talt for at de nor-
diske landene bør ha et sete i G20. Et
forslag som har vunnet gjenklang hos
flere andre nordiske politikere.

– La det være klart: Vi er ikke nega-
tive til G20. G20 spilte en avgjørende
rolle i å sikre at finanskrisen ikke
utviklet seg til en verdensomfattende
økonomisk depresjon. G20 er en
riktigere avspeiling av maktrealite-
tene i dagens verden enn G7/G8,
og reflekterer dessuten behovet for

effektivt samarbeid på globalt plan
om spørsmål som ikke kan løses av ett
enkelt eller noen få land. Men Norge
har stilt en rekke spørsmål ved G20s
organisering og legitimitet. Vi mener
det er viktig at G20-kretsen utvides
for å bli mer representativ. I denne
sammenheng har vi foreslått at G20
utvides med for eksempel et nordisk-
baltisk sete – men også ytterligere
seter for andre land og regioner.

Den norske utenriksministeren me-
ner et slikt sete ville gagne Norden ved
å gi direkte adgang til G20-møtene.

– Men det ville – sammen med
utvidelse til andre lands deltakelse i

– Vi har allerede en sterk tradisjon med nordisk fellesrepresentasjon, samarbeid og koordinering innen FN og andre organisasjoner. Ikke minst gjelder det samarbeidet mellom de nordiske – og deretter de nordiske og baltiske – land i valgkretssamarbeidet i IMF, Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene.

G20-samarbeidet – også gagne G20, ved å gjøre samarbeidet mer legitimt og dermed egentlig også gi mer effektiv global styring.

STERK TRADISJON FOR NORDISK REPRESENTASJON

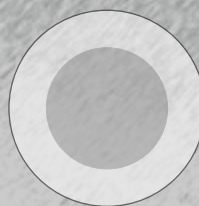
Det ville ifølge Støre ikke kreve noe særlig nytt av det nordiske samarbeidet hvis et nordisk eller nordisk-baltisk sete i G20 skulle bli en realitet.

– Vi har allerede en sterk tradisjon med nordisk fellesrepresentasjon, samarbeid og koordinering innen FN og andre organisasjoner. Ikke minst gjelder det samarbeidet mellom de nordiske – og deretter de nordiske og

baltiske – land i valgkretssamarbeidet i IMF, Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene. Et nordisk-baltisk sete i G20 er imidlertid neppe realistisk. Da er det mer realistisk med et samarbeid mellom de nordisk-baltiske landene og andre mindre, europeiske land – som heller ikke er med i G20. Samtidig må vi arbeide for at G20 ikke tar luven fra de legitime og representative internasjonale organisasjonene.

Jonas Gahr Støre ser også gjerne for seg et ytterligere styrket nordisk samarbeid innenfor utenriks- og sikkerhetspolitikken, noe oppfølgingen av Stoltenberg-rapporten kan være opptakten til.

– Det arbeides nå systematisk med oppfølging av rapportens ulike forslag i de nordiske utenriksdepartementene. Når det gjelder nordisk samarbeid om sivil og militær krisehåndtering, arbeider vi for mer felles nordisk opplæring av personell til internasjonal innsats. Innen digital sikkerhet er vi enige om å få på plass et nordisk kommunikasjons- og kompetansenettverk mot digitale angrep. Hva angår fordypet samarbeid mellom utenrikstjenestene, legges det opp til bedre tilrettelegging for samlokalisering og innplassering av våre diplomater i andre nordiske lands ambassader, utforming av retningslinjer for fellesnordiske honorære konsulater,

utvikling av felles rutiner for søknader om reisedokument og for registrering av nordiske borgere i utlandet.

Også det nordiske forsvarssamarbeidet er under stadig utvikling, ifølge Norges utenriksminister. Både når det gjelder trening, planlegging, øvelser og innkjøp.

– På noen områder, som samarbeid om kampflyøvelser, er samarbeidet faktisk kommet lenger enn det som ligger i Stoltenberg-rapportens forslag.

SOLIDARITETSERKLÆRINGEN FORTSATT AKTUELL

Thorvald Stoltenbergs forslag om en nordisk solidaritetserklæring er ikke

skrinlagt, men fortsatt oppe til debatt.

– Forslaget er spennende fordi det utfordrer vår oppfatning av hva nordisk solidaritet egentlig innebærer. Jeg forventer nye drøftelser om dette utover våren. Norden står utvilsomt overfor sikkerhetspolitiske utfordringer som krever nyorientering og styrket solidaritet. Men samtidig må en uttrykt nordisk solidaritetsforpliktelse være realistisk og gjennomførbar, og ikke rokke ved landenes respektive forpliktelser innen rammen av EU eller NATO.

Men selv om utenriksminister Jonas Gahr Støre har stor tro på et tettere nordisk samarbeid innenfor uten-

riks- og sikkerhetsspørsmål, mener han ikke Gunnar Wetterbergs idé om en nordisk union er særlig sannsynlig.

– Dette er ikke realistisk. Selv om vi søker nordisk representasjon i G20, FN og EU, må vi ikke glemme at det aldri har lyktes Norden å etablere en union, og det vil heller aldri skje. Likevel vil jeg hevde at det mer enn noen gang er mulig å få til et nærmere utenrikspolitisk og sikkerhetspolitisk samarbeid i Norden. Dette illustreres ved det gryende samarbeidet om oppfølgingen av Stoltenberg-rapporten.

NORDENS FREMTID ER EUROPEISK

Helgi Hjörvar

**UTVIKLINGEN I EUROPA KREVER ET TETTERE
NORDISK SAMARBEID. DET MENER HELGI
HJÖRVAR, NORDISK RÅDS PRESIDENT I 2010.
HAN TREKKER BLANT ANNET FREM NORDISK
EU-SAMARBEID OG NB 8-RAPPORTEN SOM
OPPFØLGING AV STOLTENBERG-RAPPORTEN
SOM NOEN AV DE VIKTIGSTE SAKENE NOR-
DISK RÅD SATTE PÅ AGENDAEN I 2010.**

HELGI HJÖRVAR ER PAR-
LAMENTARIKER I DET
ISLANDSKE ALLTINGET,
HVOR HAN ER FOR-
MANN FOR ØKONOMI-
OG SKATTEUTVALGET.
HJÖRVAR ER MEDLEM
AV NORDISK RÅDS PRE-
SIDIUM. HAN HAR VÆRT
MEDLEM AV RÅDET
SIDEN 2007, OG VAR
PRESIDENT I 2010.

PARTI: SAMFYLKINGIN
(A)

KLOKKEN BLIR 22 før Helgi Hjörvar kommer ut fra møtet i økonomi- og skatteutvalget i det islandske Alltinget og er klar for intervju. Med hjemkomst fra møtet i Nordisk råds presidium i Finland natten i forveien, og et maratonløp av møter gjennom hele dagen, kan man undre seg over at den islandske sosialdemokraten orker enda en økt, men han tar det med godt humør. Derimot opplyser han at den trofaste førerhunden hans, Herr X, ble trøtt og har gått hjem for dagen.

Når Hjörvar ser tilbake på Nordisk råds arbeid i 2010, er det tre

klare områder som utpeker seg. Det første er Nordisk råds arbeid med EU-saker. I juni reiste en delegasjon fra Rådet, med presidenten i spissen, til Strasbourg for å snakke med nordiske EU-parlamentarikere om revideringen av EUs forbrukerdirektiv. Nordisk råds budskap var at de nordiske landene må koordinere en felles holdning for å sikre en sterk fremtidig forbrukerbeskyttelse. Dermed gikk startskuddet for implementeringen av Nordisk råds EU-strategi.

– EU-saker har innflytelse på alle de nordiske landene, og i år

– EU-saker har innflytelse på alle de nordiske landene, og i år var det spesielt revideringen av EUs forbrukerdirektiv som vi satte på dagsordenen.

Den saken har vi også jobbet med for å lære hvordan vi kan arbeide for å få innflytelse på EU-plan, og hvordan vi kan jobbe for nordisk nytte i den sammenheng.

var det spesielt revideringen av EUs forbrukerdirektiv som vi satte på dagsordenen. Den saken har vi også jobbet med for å lære hvordan vi kan arbeide for å få innflytelse på EU-plan, og hvordan vi kan jobbe for nordisk nytte i den sammenheng.

Helgi Hjörvar ser for seg at denne måten å arbeide på kommer til å bli viktigere i tiden fremover.

– Et annet område, som nærmest har vært grunnlaget for det nordiske samarbeidet den siste tiden, er Stoltenberg-rapporten om sikkerhets- og utenriksspørsmål. Den ble i år fulgt opp med NB8-rapporten, som blant annet ble diskutert sammen med kol-

legaene våre i Baltikum på presidie-møtet i Finland i desember (2010).

Hjörvar understreker at han er spesielt glad for den framgangen man har i samarbeidet om sjøredning i Nord-Atlanteren. Med økt skipstrafikk inn i nye områder mener han det er et stort behov for nordisk samarbeid.

Det tredje området han trekker fram, er arbeidet med å effektivisere egen organisasjon.

– Vi har satt i gang arbeidet med arbeidsordningen vår for å effektivisere og gjøre det nordiske samarbeidet enda mer aktuelt. Vi vil gjøre det mulig for politikerne i Nordisk råd å ta opp aktuelle diskusjoner på agendaen

så fort som mulig. For å være så relevant som mulig er det viktig at man kan ha en aktuell politisk debatt.

I tiden fremover mener Helgi Hjörvar at Nordisk råd må jobbe mer med nasjonal forankring.

– Jeg tror det er viktig at vi får arbeidet vårt bedre forankret i de nasjonale parlamentene. Dessuten burde det nordiske samarbeidet blant parlamentarikere være sterkere tilknyttet det daglige arbeidet i de nasjonale parlamentene. Det ville styrke det politiske samarbeidet i høy grad. Det er jeg overbevist om.

På spørsmål om hvorfor det nordiske samarbeidet er viktig for Island, tviler han ikke et øyeblikk.

2

– Det er det mange grunner til, og jeg tror aldri det har vært så viktig som det er akkurat nå. Vi befinner oss i en meget spesiell situasjon på Island, hvor vi er i ferd med å bygge opp igjen et samfunn som kollapset. Da det skjedde i oktober 2008, oppdaget vi jo at det kun var Norden og våre venner i Polen som var parate til å støtte oss i krisens og nødens stund. Vi fikk økonomisk hjelp bare fra Norden og Polen, men vi fikk også en veldig sterk profesjonell oppbakking på finans- og økonomiområdet for å hjelpe oss med å ta de riktige beslutningene.

Ikke minst mener Hjørvar at det er sentralt for Island å lære av de øvrige

nordiske landene hvordan man best bygger opp et nordisk velferdssamfunn som er sterkt nok til å komme gjennom kriser som den økonomiske stormen som blåste over verden i 2008.

Noen dato for når Forbundsstaten Norden eventuelt kan bli en realitet, tør han ikke gi.

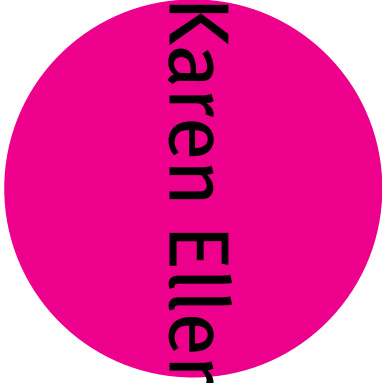
– Innenfor utenriks- og sikkerhetspolitikk tror jeg vi vil se et tettere nordisk samarbeid i fremtiden. Utviklingen i Europa krever at vi samarbeider enda tettere. Alene er de nordiske landene små internasjonalt, men står vi samlet, kan vi ha mer innflytelse i internasjonale sammenhenger. Det

har vi ofte gjort, men vi blir kanskje nødt til å gjøre det i enda høyere grad i de kommende årene. Men om dette leder til at vi får felles dronning og nasjonalsang? Det kan jo være, men jeg tør ikke gi deg noe årstall for det.

NORDEN ER GODT RÅMATERIALE

Karen Ellemann

DET ER GANSKE OMFATTENDE, DET NORDISKE SAMARBEJDE. DET KRÆVER DERFOR SIN MAND ELLER RETTERE SIT LAND AT STYRE SAMARBEJDET MELLEM FEM NORDISKE REGERINGER OG TRE SELVSTYRENDE OMRÅDER SIKKERT GENNEM ET MODERNE POLITISK, ØKONOMISK OG FOLKELIGT LANDSKAB. DET SKIFTES DE TIL, LANDENE, ÉT ÅR AD GANGEN.

KAREN ELLEMANN
ER DANMARKS
MILJØMINISTER OG
MINISTER FOR NOR-
DISK SAMARBEJDE.
I 2010 VAR HUN FOR-
MAND FOR NORDISK
MINISTERRÅD.
PARTI: VENSTRE

DANMARK GAV den 1. januar i år formandskabet for Nordisk Ministerråd videre til Finland. Danmarks minister for nordisk samarbejde, Karen Ellemann, samler her op på 12 måneders intenst politisk håndværk.

– Formandskabet har kørt som planlagt. Vi havde nogle klare pejlemærker. Globaliseringsindsatsen og arbejdet med grænsehindringer. Dem har vi fulgt og fundet opbakning til.

Herudover synes jeg at vi har bidraget positivt til omlægningen af det nordiske samarbejde hen imod et bæredygtigt Norden. Et Norden med større slagkraft og potentiale i en globaliseret verden. Men vi skal forsat holde øje med om vi gør det rigtige. Det nordiske samarbejde skal blive ved med at give borgerne og virksomhederne nordisk merværdi, lyder det fra Karen Ellemann.

Med formandskasketten på har hvert af de nordiske lande således

stor mulighed for at præge den politiske dagsorden for det nordiske samarbejde. Adspurg om et særligt dansk aftryk på 2010 fremhæver den danske samarbejdsminister hellere kontinuiteten og den langsigtede strategi.

– Et bredt fælles udgangspunkt er kontinuitet. Vil vi se resultater, må vi have en klar flerårig strategi for projekt-Norden. Danmark har selvfølgelig haft nogle mærkesager, eksempelvis globaliseringsindsatsen. Dem synes jeg også vi har fået markeret, forklarer ministeren og peger samtidigt på udvalgte frugter af det danske formandskab for 2010:

– Vi har været vidt omkring, men jeg vil holde mig til to sager. Topforskningsinitiativet og grænsehindringer. Det nordiske samarbejde trængte til og fik ny energi med den nordiske globaliseringsindsats. Norden er godt råmateriale. Befolkningen er veluddannet, omstillingsparat og initiativrig.

Trækker vi på Nordens 25 millioner indbyggere, er der basis for betydelig synergi. Det skal vi selvfølgelig udnytte. Vi skal spille sammen dér hvor vi kan gøre en forskel i verden.

Ministeren fremhæver globaliseringsindsatsen som et godt eksempel på at man ved at samle penge i én pulje kan opnå anderledes og mere synlige resultater, end hvis man spreder pengene på mange små projekter og duplikerer hinanden i landene.

– Det største projekt i globaliseringsindsatsen er det nordiske Topforskningsinitiativ. Det er kommet godt fra start og har styrket den fælles nordiske indsats med henblik på at udvikle viden, nye teknologier og løsninger. Det åbner muligheder for at flere nordiske virksomheder kan tage førerkasketten på inden for klima- og miljøteknologi. Netop det er grundlaget for grøn vækst, jobskabelse, konkurrencekraft og eksportmuligheder på en bæredygtig måde, uddyber hun.

Karen Ellemann peger på grænsehindringer som en anden hovedprioritet.

– Vi har fjernet mange nordiske grænsehindre. Det er alfa og omega at det er let at krydse grænser i Norden – hvad enten det gælder arbejde, studier eller handel. Vi har arbejdet hårdt for at få emnet højere op på den politiske dagsorden. Men der er et stykke vej endnu før vi har fået bugt med alle grænsehindre. At fjerne grænsehindre kræver fælles løsninger. Det handler også om forebyggelse.

De nordiske statsministre brød i både 2007 og 2008 gennem den nordiske lydmur med kravet om større synlighed og gennemslagskraft for det nordiske samarbejde. Hvordan vurderer ministeren de udfordringer det medfører?

– Min kæphest er at det nordiske samarbejde skal være i stand til at forny sig. Vi bliver nødt til hele tiden at evaluere det nordiske samarbejde og turde prioritere ressourcerne, så vi er dér hvor vi gør en forskel. Borgerne skal kunne se effekten af det, forklarer hun.

– Du nævner synligheden af det nordiske samarbejde. Den kan til tider have det svært! Det nordiske

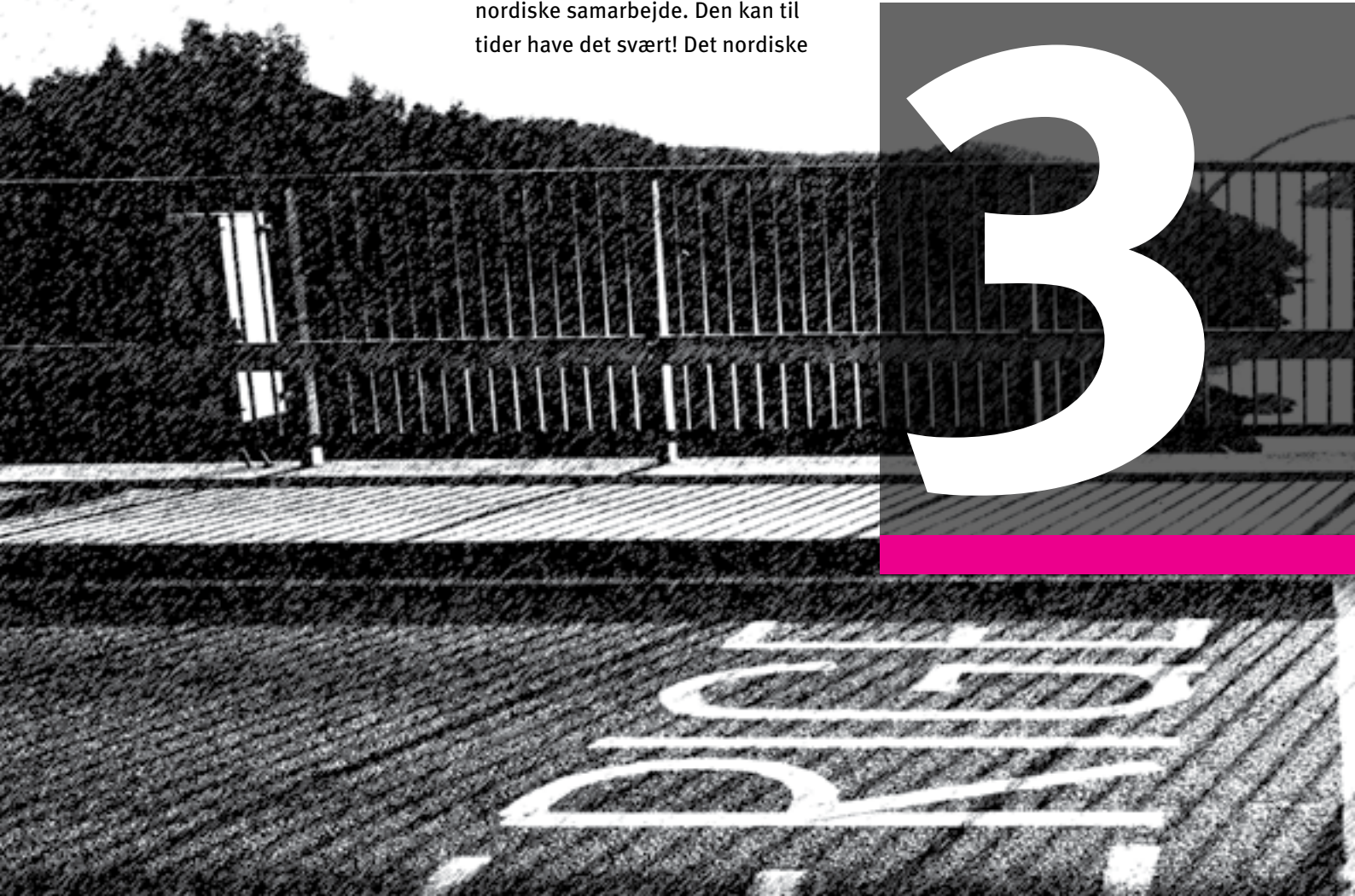
samarbejde emmer af konsensus og opbakning både blandt politikere og befolkning, og den historie er svær at sælge til medierne. Du kan se at de seneste undersøgelser viser at der blandt folk er enorm opbakning til det nordiske samarbejde. Det er heldigvis stadigvæk muligt at sælge de gode historier.

– Vi kan også sælge det nordiske samarbejde uden konflikter. Nemlig på værdier. Et af mine yndlingseksempler i forhold til synlighed og nordisk bevidsthed er Svanemærket. Mærket har høj legitimitet, og forbrugerne handler ud fra det. Det er jeg som miljøminister rigtig glad for. Og derfor er synlige projekter der skaber merværdi i Norden fundamentet for et stærkt fremtidsorienteret samarbejde, pointerer ministeren.

Den svenske historiker og samfundsdebattør, Gunnar Wetterberg, vakte i efteråret voldsom debat med debatbogen Forbundsstaten

3

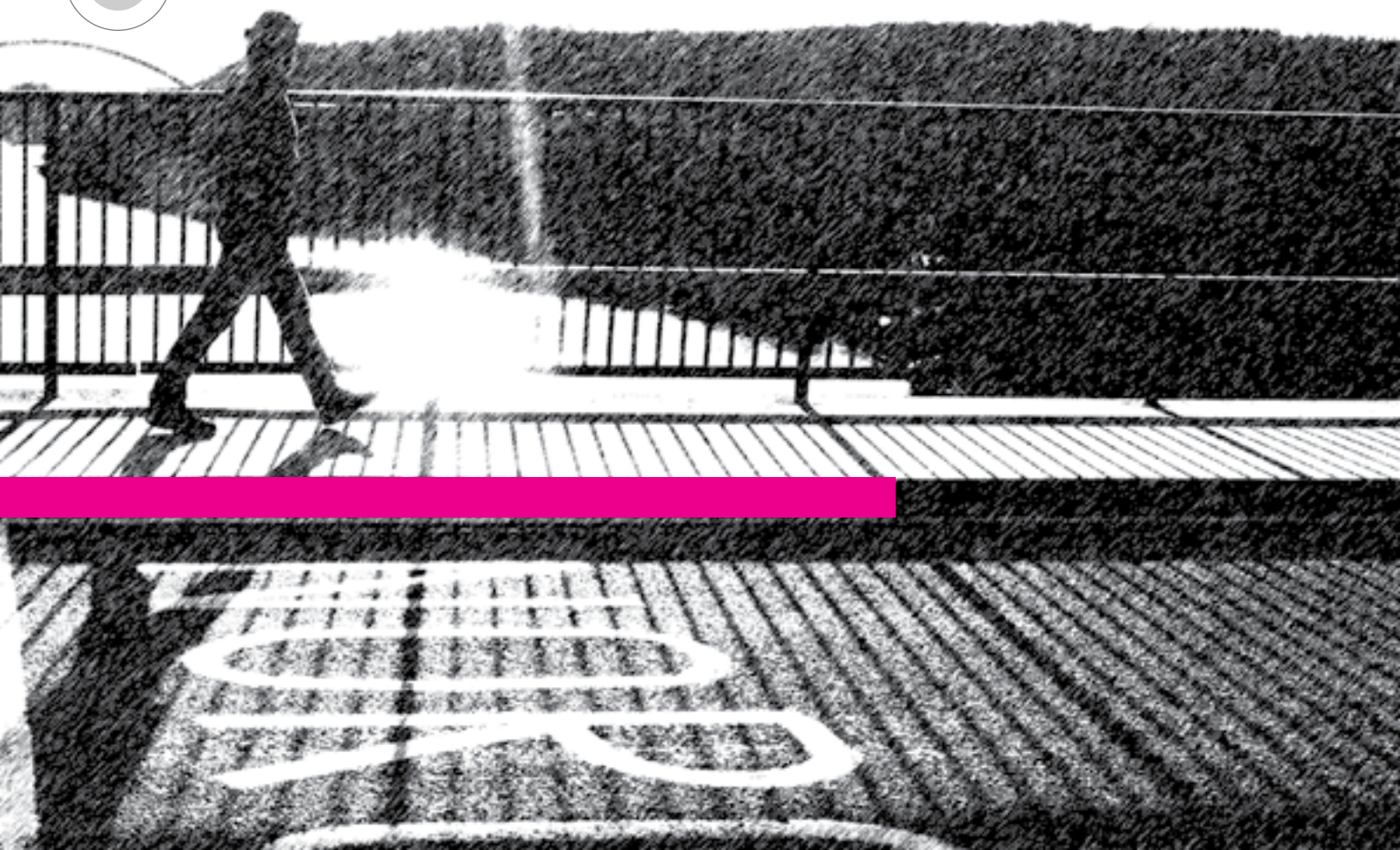

... vi har bidraget positivt til omlægningen af det nordiske samarbejde hen imod et bæredygtigt Norden. Et Norden med større slagkraft og potentiale i en globaliseret verden. Men vi skal forsat holde øje med om vi gør det rigtige. Det nordiske samarbejde skal blive ved med at give borgerne og virksomhederne nordisk merværdi ...

Norden. Tanken om en egentlig politisk nordisk føderation fik medier og ledere begejstret på banen både i de nordiske lande, men også internationalt. Ministerens reaktion på bogen og bud på hvornår Forbundsstaten kommer er mere forbeholden:

– Det er frugtbart med en debat om det nordiske samarbejde. Og Wetterberg har med sin nordiske forbundsstat givet et godt indspark, men jeg vil ikke gå så langt. Samarbejdet kan styrkes uden yderligere formalisering. I dag har vi eksempler på hvorfor Norden rykker! Topforskningsinitiativet. Svanemærket. Klimasamarbejde i FN og EU. Men vi skal hele tiden spørge os selv om vi er dér hvor vi bør være. Det nordiske samarbejde skal være mere end møder og konferencer – det skal gøre en forskel. Men vi behøver ikke en forbundsstat, understreger Karen Ellemann.

– For mig handler det om at se resultater af de ressourcer vi bruger. Eksempelvis en fjernet grænsehindring, Topforskningsinitiativet og Miljømærket.

MER **MAKT** TIL POLITIKERNE

Dagfinn Høybråten

POLITIKERNE I DET NORDISKE SAMARBEIDET MÅ TA POLITIKKEN TILBAKE, LØD DET FRA DAGFINN HØYBRÅTEN HØSTEN 2010. DEN TIDLIGERE PRESIDENTEN I NORDISK RÅD MENER AT AVPOLITISERINGEN OG BYRÅKRATISERINGEN AV NORDISK RÅD OG NORDISK MINISTERRÅD MÅ VENDES VED AT POLITIKERNE TAR MER ANSVAR.

DET VAR PÅ NORDISK råds sesjon 2010 i Reykjavik at Dagfinn Høybråten holdt en meget engasjert tale om at politikerne i det nordiske samarbeidet må ta mer ansvar. En tale som sparket i gang en debatt og helt konkrete initiativer for å effektivisere det nordiske samarbeidet.

– Kjernen i det nordiske samarbeidet er det politiske samspillet i Rådet og Ministerrådet. Den politiske dynamikken i samarbeidet er etter mitt syn svekket til fordel for en omfattende byråkratisering. Embetsmannskomiteene er overlatt for stor makt til å avgjøre og stoppe politiske initiativ.

Høybråten mener at politikerne kan ta tilbake makten først og fremst ved å sørge for at Rådets agenda er mer i samsvar med spørsmål som opptar nordboere flest.

– Målinger viser at folk i Norden ønsker mer nordisk samarbeid – ikke mindre. Det krever et sterkere politisk engasjement. De politiske prosessene kan med fordel forenkles og gis mer «trykk».

POLITIKERNE MÅ TA ANSVAR FOR POLITIKKEN

Ansvaret hviler ikke bare på skuldrene til embetsmennene, mener den

DAGFINN HØYBRÅTEN ER PARLAMENTARIKER I DET NORSKE STORTINGET. HØYBRÅTEN VAR MEDLEM AV MINISTERRÅDET FOR SOSIAL- OG HELSEPOLITIKK FRA 1997 TIL 2000 OG FRA 2001 TIL 2005, OG MEDLEM AV PRESIDDIET I NORDISK RÅD FRA 2005 TIL 2010. I 2007 VAR HAN PRESIDENT I NORDISK RÅD. HØYBRÅTEN TRER I 2011 UT AV PRESIDDIET SOM FØLGE AV AT HAN I 2010 BLE STYRELEDER I GAVI, SOM BLANT ANNET STØTTER VAKSINERINGS-PROGRAMMER I FATTI-GE LAND. PARTI: KRISTELIG FOLKEPARTI (KRF)

4

norske stortingspolitikeren. Politikerne må bære en stor del av avsvaret for avpolitiseringen.

– Vi har et ansvar for å gjøre Rådets eget arbeid politisk mer attraktivt og effektivt. Ledelsen av Nordisk råd preges av manglende kontinuitet fordi både president og visepresident skiftes hvert år. Sakene tar for lang tid i for omstendelige prosesser. Rådet bør holde flere spesialsesjoner i tillegg til den årlige hovedsesjonen for å øke tempo og aktualitet i rådets arbeid.

Man bør blant annet også se på frister for svar, utvidede muligheter

for umiddelbar behandling av forslag og forenkling av saksfremstillinger, understreker Høybråten, som har lang erfaring fra det nordiske samarbeidet både som minister og parlamentariker. Høybråtens utspill har utkrystallisert seg i en gjennomgang av Nordisk råds arbeidsordning.

I tillegg til å gi samarbeidet et sterkere politisk avtrykk, mener Dagfinn Høybråten at Nordisk råd i tiden fremover bør fokusere på de spørsmålene som borgerne er mest opptatt av.

– Fjerning av grensehindringer er et saksområde som dessverre

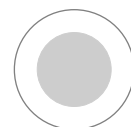
fortsatt har stor aktualitet. Samarbeid om utenriks- og forsvarspolitikken kommer stadig sterkere, herunder koordinering i forhold til prosesser i EU der de nordiske landene har felles interesser. Samtidig har vi en kontinuerlig kulturoppgave: å forvalte den nordiske fellesarven i historie, kulturarv og språk og samfunnsmodell.

VIL MÅLE LYKKE

En annen sak den norske parlamentariker satte på agendaen i 2010, er et nordisk mål for brutto nasjonal livskvalitet. Grunnen er at man som politiker

– Vi har et ansvar for å gjøre Rådets eget arbeid politisk mer attraktivt og effektivt. Ledelsen av Nordisk råd preges av manglende kontinuitet fordi både president og visepresident skiftes hvert år. Sakene tar for lang tid i for omstendelige prosesser. Rådet bør holde flere spesialsesjoner i tillegg til den årlige hovedsesjonen for å øke tempo og aktualitet i rådets arbeid.

må vite hva som gjør borgerne lykkelige for å kunne utvikle en god politikk.

– Dette er et av forslagene for å bringe den politiske dagsorden mer i samsvar med folks oppfatninger av hva som er viktig. Hvis vi bare måler samfunnsutviklingen etter økonomiske mål, bommer vi i politikken fordi folk setter nære relasjoner, helse og miljø høyere enn enda flere ting og velstand. Jeg tror de nordiske landene med fordel kan gå foran og utvikle noen slike mål. Det vil gi oss en annen politisk debatt og stimulere til andre verdivalg.

Høybråten ser for seg to muligheter for hvordan det nordiske samarbeidet kan komme til å se ut om ti år.

– Enten har det forvitret ytterligere og er redusert til et teknisk-byråkratisk nabolandssamarbeid, eller så har Norden brukt sitt sterke fellesskap til å bli en ledende region i Europa i utviklingen av et mer menneskelig samfunn i balanse med miljøet og i solidaritet med verdens fattige.

Realiseringen av Forbundsstaten Norden levner han ikke store forhåpninger.

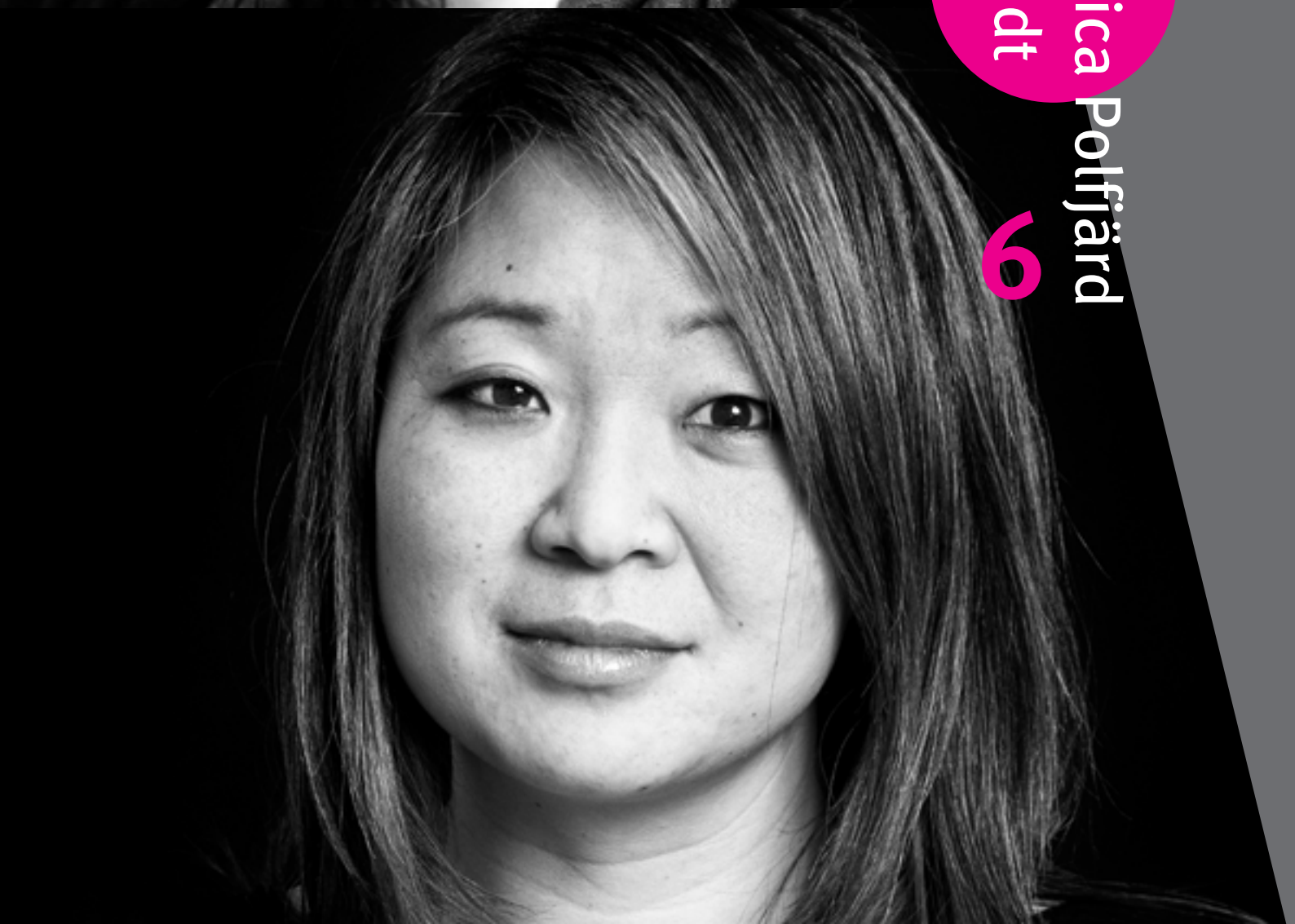
– Det blir i alle fall ikke i min levetid. Jeg tror den parkeres på de akademiske kuriositeters museum.

5
Sonja Mandt

Jessica Polfjärd

9

STOPP FÖR FUSKLÄKARE

– REGISTER SKA ÖKA TRYGGHETEN I NORDEN

○ SONJA MANDT ÄR NORSK STORTINGS-REPRESENTANT, MEDLEM OCH VICE ORDFÖRANDE I NORDISKA RÅDETS VÄLFÄRDSUTSKOTT.

PARTI: DET NORSKA ARBETARPARTIET (A)

○ JESSICA POLFJÄRD ÄR SVENSK RIKS-DAGSLEDAMOT OCH MEDLEM I NORDISKA RÅDETS VÄLFÄRDSUTSKOTT (T.O.M. 2010). FR.O.M. 2011 ORDFÖRANDE FÖR NÄRINGS-UTSKOTTET I NORDISKA RÅDET.

PARTI: MODERATERNA (M)

ÄR DET MÖJLIGT ATT LÄKARE SOM GJORT ALLVARLIGA MISSTAG DÄR PATIENTEN BLIVIT LIDANDE KAN FORTSÄTTA SIN VERKSAMHET I ETT ANNAT NORDISKT LAND? ÄR DET MÖJLIGT ATT REKRYTERING SKER UTAN ATT ARBETSGIVAREN ENKELT KAN TA REDA PÅ HUR SJUKVÅRDS-PERSONALENS VERKLIGA CV SER UT? SVARET ÄR DESSVÄRRE JA.

– **IDAG KAN LÄKARE** och annan sjukvårdspersonal turnera runt i Norden trots att de fått allvarliga anmärkningar från andra länder, säger Jessica Polfjärd som är svensk riksdagsledamot (M) och medlem i Nordiska rådets välfärdsutskott.

Norden ses ofta av människor i andra länder som en välfärdsregion med fokus på god hälso- och sjukvård. Det är också något som de flesta av oss i Norden känner igen oss i och som vi är

stolta över. När det ibland uppstår problem så blir upprördheten hos befolkningen oftast betydande men kraven på effektiva förändringar samtidigt omfattande. Våra folkvalda parlamentarer är de som lyfter problemen till ytan och kommer med förslag på förändringar. Nordiska rådets välfärdsutskott har i slutet av 2010 fattat beslut om ett konkret förslag till regeringarna för att stärka patientsäkerheten i Norden.

ETT NORDISKT REGISTER SKA GÖRA DET SÄKRARE FÖR PATIENTERNA

Idag förekommer det att varnade läkare flyttar till ett annat nordiskt land för att arbeta, trots att de vid upprepade tillfällen gjort allvarliga misstag och i vissa fall fått sin legitimation indragen. Kontrollen av läkare som gjort allvarliga missar i behandlingen av patienter är bristfällig och det är patienterna som blir lidande. Hur många fall det gäller de senaste åren är svårt att fastställa.

Ett exempel är den danska läkare som blivit anmäld till Norsk Patient-skadeerstatning fyrtiotvå gånger i Norge för att ha felbehandlat patienter. Tjugonio av tillfällena slutade med utbetalning av ersättning på över tio miljoner kronor. Efter att ha mist rätten att praktisera som ortoped i Norge så blev hon anställd på ett sjukhus i Sverige.

– Det är ju fullständigt oacceptabelt att människoliv sätts på spel.

Med en så integrerad arbetsmarknad som den nordiska är ett register en nödvändig åtgärd för att förbättra patientsäkerheten. Det säger initiativtagaren till förslaget om ett register, Sonja Mandt, som är Stortingsrepresentant (A) och medlem i Nordiska rådets välfärdsutskott.

Över landgränser och över parti-gränser var enigheten total när förslaget om ökad patientsäkerhet genom ett elektroniskt register kom på tal i Nordiska rådets välfärdsutskott. I slutet av 2010, under Nordiska rådets årliga session, tog rådet beslut om att föreslå för de nordiska regeringarna att registret kommer på plats. Ett register som ska gälla läkare, tandläkare, sjuksköterskor och annan hälso- och sjukvårdspersonal i Norden.

– Samarbetet mellan de nordiska länderna fungerar inte tillfredsställande. Jag menar att vi inte kan upprätthålla patientsäkerheten i Norden utan ett nordiskt elektroniskt register.

Ett register kommer att fånga upp allvarliga tillfällen som de där läkare fått sin specialistlegitimation indragen, fortsätter Sonja Mandt.

ARBETET REDAN IGÅNG

I juni 2010 möttes de nordiska hälso-ministrarna och var fast beslutna om att utväxling av information om tidigare yrkesutövande ska förbättras när nordiska medborgare söker om auktorisation i andra nordiska länder.

Merparten av uppgifterna som behövs för ett register finns redan idag registrerade i respektive land men samarbetet mellan länderna är dåligt. De skandinaviska länderna har inlett ett samarbete på området.

Välfärdsutskottet vill gå ett steg längre och har därför föreslagit ett elektroniskt register för all sjukvårdspersonal i Norge, Sverige, Danmark, Finland och Island samt de självstyrande områdena Grönland, Färöarna och Åland.

Ett exempel är den danska läkare som blivit anmäld till Norsk Patientskadeerstatning fyrtiotvå gånger i Norge för att ha felbehandlat patienter. Tjugonio av tillfällena slutade med utbetalning av ersättning på över tio miljoner kronor. Efter att ha mist rätten att praktisera som ortoped i Norge så blev hon anställd på ett sjukhus i Sverige.

– Ingen som vill bidra till den nordiska välfärdsregionen och dra nytta av densamma ska behöva tvivla på att Norden är en region som är bra att leva och bo i. Vi ska vara en region som har fokus på god hälso- och sjukvård och som sätter patientsäkerheten högt. Med ett nordiskt elektroniskt register visar vi på nordisk nytta i praktiken. Det gör oss till en föregångsregion för andra länder även i framtiden, betonar Jessica Polfjärd.

ALLVARLIGA FEL SKA FINNAS I REGISTRET

– Vi har en fantastiskt kompetent sjukvårdspersonal i Norden. Det betyder inte att det inte sker allvarliga misstag och att det inte finns läkare och annan vårdpersonal som bör svartlistas och fråntas sin auktorisation, fortsätter Polfjärd.

Medlemmarna i välfärdsutskottet menar att fokus bör sättas på ett register över sjukvårdspersonal där den

person hamnar som utfört handlingar som antingen är väldigt allvarliga och där personen är på gränsen till att mista auktorisationen eller redan har mist den, eller har väldigt många anmärkningar. Samtidigt påpekas det att länderna utifrån sina förutsättningar bör ta en gemensam diskussion om vad som ska till för att hamna i registret.

– Svartlistningen av läkare ska givetvis endast innehålla de personer som begått allvarliga fel. Det är patienten som ska sättas i fokus, understryker Sonja Mandt.

Tillgång till registret ska endast ges till den som verkligen behöver uppgifterna vid rekrytering av vårdpersonal och det är därför viktigt att registret inte blir offentligt, menar utskottet i sitt förslag.

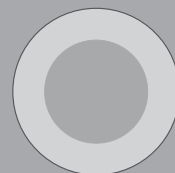
– Registret ska underlätta för arbetsgivaren att ta sitt fulla ansvar vid rekrytering av vårdpersonal i Norden för att på så sätt skapa de bästa

förutsättningarna för att patienterna sätts i första rummet, fortsätter Mandt.

Förslaget backas bland annat upp av Läkarförbundet i Sverige och har fått stor uppmärksamhet i svenska medier.

– Det är svårt att argumentera mot ökad patientsäkerhet som alla i Norden har nytta av, menar Jessica Polfjärd.

Nu är det parlamentarikerna i Nordiska rådet som själva måste försäkra sig om att regeringarna faktiskt genomför förslaget.

GRØNLAND ER NORDENS FRONTKÆMPE I ARKTIS

DE NORDISKE LANDE MÅ MERE IND I KAMPEN NÅR DET DREJER SIG OM ARKTIS. DET MENER GRØNLANDS NORDISKE SAMARBEJDSMINISTER, PALLE CHRISTIANSEN, DER GERNE SÅ EN FÆLLES NORDISK PLADS VED BORDET I ARKTISK RÅD. NÅR ISEN SMELTER, VENTER STORE MAGTKAMPE FORUDE OG DER BØR NORDEN STÅ SAMMEN. EN NORDISK UNION SOM SÅDAN ER DOG IKKE LIGE OM HJØRNET IFØLGE PALLE CHRISTIANSEN.

Palle Christiansen

I GRØNLANDS REPRÆSENTATION på Nordatlantens Brygge i København lader Palle Christiansen vente på sig. Han er ved at blive filmet til en tv-dokumentar om Grønlands svar på klimakrisen. For ganske vist er der kun 55.000 mennesker på verdens største ø, men grønlænderne er vant til verdens bevågenhed efter mange år som et globalt vidnesbyrd om klimaforandringernes fremskridt.

I maj 2011 holder Arktisk Råd møde i Nuuk der med sine 15.000 indbyggere skal rumme både USA's og Ruslands mægtigste mænd og kvinder. Palle Christiansen, Grønlands finansminister og nordisk samarbejdsminister, så i grunden gerne at de nordiske lande sad med i samlet flok ved det forhandlingsbord.

– De nordiske lande har utrolig meget at byde på inden for klima- og miljøområdet, så vi burde i langt

PALLE CHRISTIANSEN
ER FINANSMINISTER
OG NORDISK SAMARBEJDSMINISTER I
GRØNLAND.
PARTI:
DEMOKRATERNE (D)

7

højere grad end nu slå os sammen. Ikke mindst i Arktis hvor netop de to temaer er i fokus, siger Palle Christiansen, der som finansminister også har et stærkt fokus på bæredygtighed.

Men det handler om mere end bæredygtighed. Det handler også om magt.

– Geostrategisk ligger Grønland jo lige der hvor tingene sker. Og vi vil gerne repræsentere en fælles nordisk front, men det kræver en langt mere koordineret holdning landene imellem. Det er rigtig fint at Arktis er et fast punkt på Nordisk Råds årlige session. Det er med til at fastholde fokus,

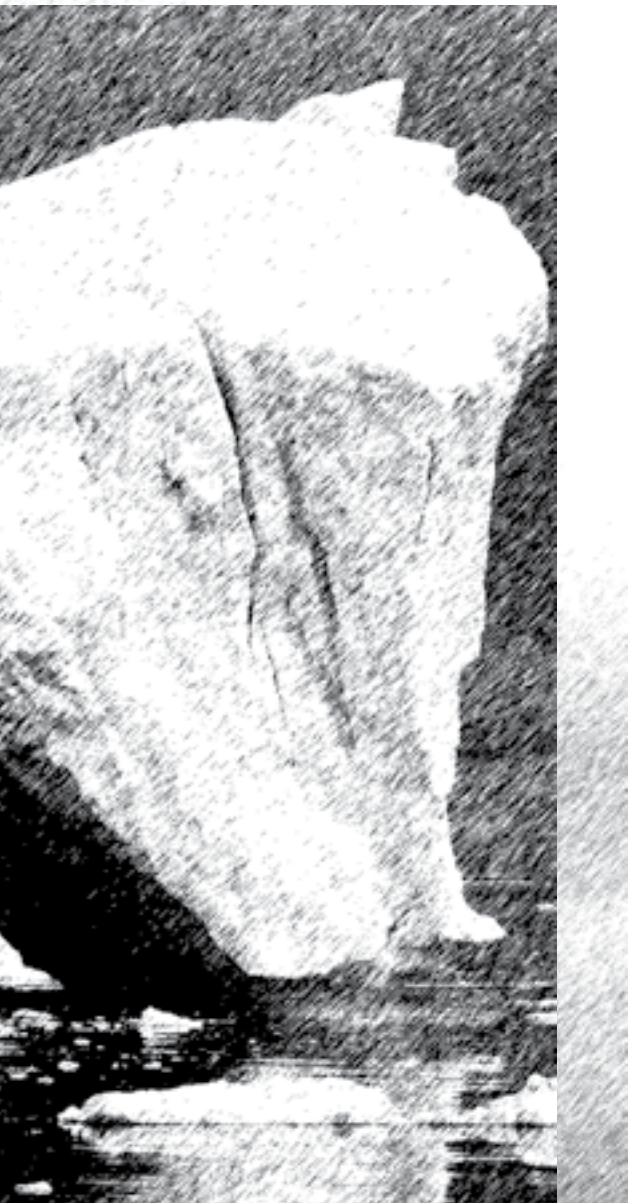
men der skal langt mere til. Klimaforandringerne fører dog ikke blot til magtkampe. De giver også masser af nye muligheder, ikke mindst erhvervsmæssigt.

– Hvis der som ventet kommer sejlads gennem Nordvest- og Nordøstpassagen forbi Grønland, så skal vi til at forholde os til en helt ny virkelighed. Og der får vi brug for de nordiske landes erfaringer i forhold til såvel søfart i al almindelighed og søsikkerhed i særdeleshed, siger Palle Christiansen.

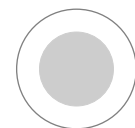
Han mener også at samspillet mellem Grønland og resten af Norden er et godt eksempel for resten af verden på hvordan nuværende ilande kan

lære kommende ilande at håndtere de mange udfordringer udviklingen giver. Der er ganske vist stadig nogen skepsis over for Danmark som gammel kolonimagt. Men de øvrige nordiske lande ser man udelukkende positivt på.

– Folk får jo også øjnene op for at Norden er et samlet arbejdsmarked og en fælles markedsplads. For eksempel er ti grønlandske it-folk for nylig blevet ansat i Skellefteå (nordsvensk by med mange multimedievirksomheder, red.) og det er noget som bemærkes hos os i Grønland. Og erfaringsudvekslingen mellem de nordiske lande er også en hjørnesten i Grønlands udvikling.

– Folk får jo også øjnene op for at Norden er et samlet arbejdsmarked og en fælles markedsplads. For eksempel er ti grønlandske it-folk for nylig blevet ansat i Skellefteå, og det er noget som bemærkes hos os i Grønland.

– I forhold til bæredygtighed har vi set meget på Finlands erfaringer. Og når det kommer til de mange nye tiltag i Grønland med både olieudvinding og minedrift, så stiller vi de skrappest mulige krav direkte inspireret af den norske praksis.

I det hele taget ser Palle Christensen tilgangen til bæredygtighed i Norden som en af regionens store styrker.

– Når Grønland nu måske skal gennemgå en helt ny udvikling i vores måde at bruge naturen på, så stiller det store krav til bæredygtigheden. Udviklingen skal ske hånd i hånd med lokalbefolkningen, og vi skal sørge

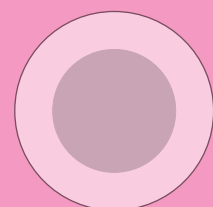
for at uddanne vores unge til de nye erhverv som kommer. Så kan vi både økonomisk og menneskeligt gå fremtiden i møde på en forsvarlig måde, siger han med stor vægt.

Og her er det, ifølge Palle Christensen, ingen skam at lære af de andre nordiske lande når man kan se at de har fundet løsninger som virker.

På spørgsmålet om hvorvidt denne fællesnordiske tilgang til tingene nogensinde udvikler sig til en egentlig nordisk union tøver han.

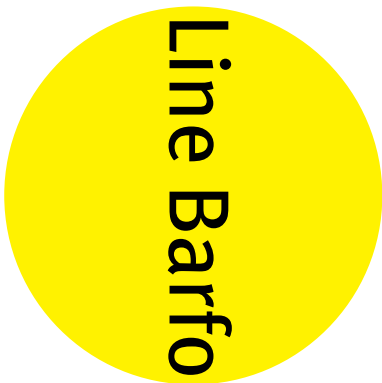
– Det kommer nok til at vare et stykke tid. Men det er spændende at se på perspektiverne i sådan en forbundsstat. Og man kunne jo starte

i det små med en styrket samordning af de spørgsmål som egner sig bedst. Det kan for eksempel være en fælles miljøpolitik og en samlet arktisk politik. Og så skal Grønland nok være en god frontkæmper for resten af Norden på den front, afslutter Palle Christensen med et smil.

PÅ BARRIKADENE MOT SLAVERI

Line Barfod

HVIS VI VIRKELIG VIL OG SETTER AV TILSTREKKELIG MED RESSURSER, KAN VI BEKJEMPE HANDELEN MED MENNESKER, LYDER DET FRA LINE BARFOD. HUN MENER DET ER RIKELIG Å TA FATT I FOR DE NORDISKE REGJERINGENE.

○ LINE BARFOD ER PARLAMENTARIKER I DET DANSKE FOLKETINGET. BARFOD HAR VÆRT MEDLEM AV NORDISK RÅD SIDEN 2001, FØRST I VELFERDSUTVALGET OG DERETTER I PRESIDIET. SIDEN 2009 HAR HUN VÆRT FORMANN FOR DEN VENSTRESOSIALISTISKE GRØNNE GRUPPEN I NORDISK RÅD. PARTI: ENHEDSLISTEN (EL)

LINE BARFOD SER ikke bare menneskehandel som et stort problem for de menneskene som blir utsatt for det, som lever som slaver, blir ydmyket og ofte utsatt for vold og voldtekt. Hun mener det er en trussel mot demokratiet.

– Ser vi det fra samfunnets side, er det verste problemet at menneskehandelen undergraver våre demokratiske samfunn. Når man tillater at det foregår slaveri, er det med på å forråe samfunnene våre. Når den organiserte kriminaliteten får lov til å bre seg, fører det også med seg korrupsjon, vold, trusler og så videre, og det undergraver grunnlaget for demokratiet.

På hver eneste sesjon i Nordisk råd de siste årene har den danske politikeren fra partiet Enhedslisten, som også er formann for arbeidsgruppen mot menneskehandel i Den parlamentariske østersjøkonferansen (BSPC),

spurt de nordiske ministrene hva de gjør for å bekjempe menneskehandel.

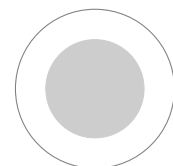
– Det er mitt inntrykk at det er mange i Nordisk råd som er opptatt av menneskehandel. Vi trodde vi hadde satt regjeringene i gang, og at de ville arbeide videre av seg selv. Men jeg tror vi blir nødt til å presse på igjen, ellers glir det ut av den politiske agendaen, sier Barfod.

MENNESKEHANDEL ER MODERNE SLAVERI

Hun jobber nå med et nytt medlemsforslag om hvordan de nordiske landene i samarbeid med de baltiske landene og Russland kan styrke innsatsen mot det hun kaller slaveri.

– Ofrene for menneskehandel lever i ufrihet, de kan ikke bestemme over sine egne liv. Og det er slaveri når man ikke kan bestemme selv hva man

Handelen med mennesker er et problem som strekker seg over landegrensene i østersjøregionen, blant annet selges mange mennesker fra de baltiske landene, Polen og Russland til de nordiske landene. Derfor er det ifølge Barfod nødvendig å samarbeide med andre land for å hjelpe ofrene.

vil gjøre – når det er noen som truer med vold hvis man vil ha høyere lønn eller sier at man ikke lenger vil være i prostitusjon. Når noen har tatt pass og reisepapirer og så videre fra en, da er det slaveri.

Det er ofte mennesker som er sårbare på den ene eller den andre måten, som blir utnyttet som slaver.

– Det kan være fordi de er fattige, og har behov for å tjene penger, og nettopp det er det noen som kynisk utnytter. Det dreier seg ofte om kvinner og minoriteter. Romaene er blant dem som er mest utsatt for menneskehandel i Europa. Det er også unge som har det vanskelig på forskjellig vis, som blir lokket, og som blir ofre for menneskehandel.

Handelen med mennesker er et problem som strekker seg over landegrensene i østersjøregionen, blant

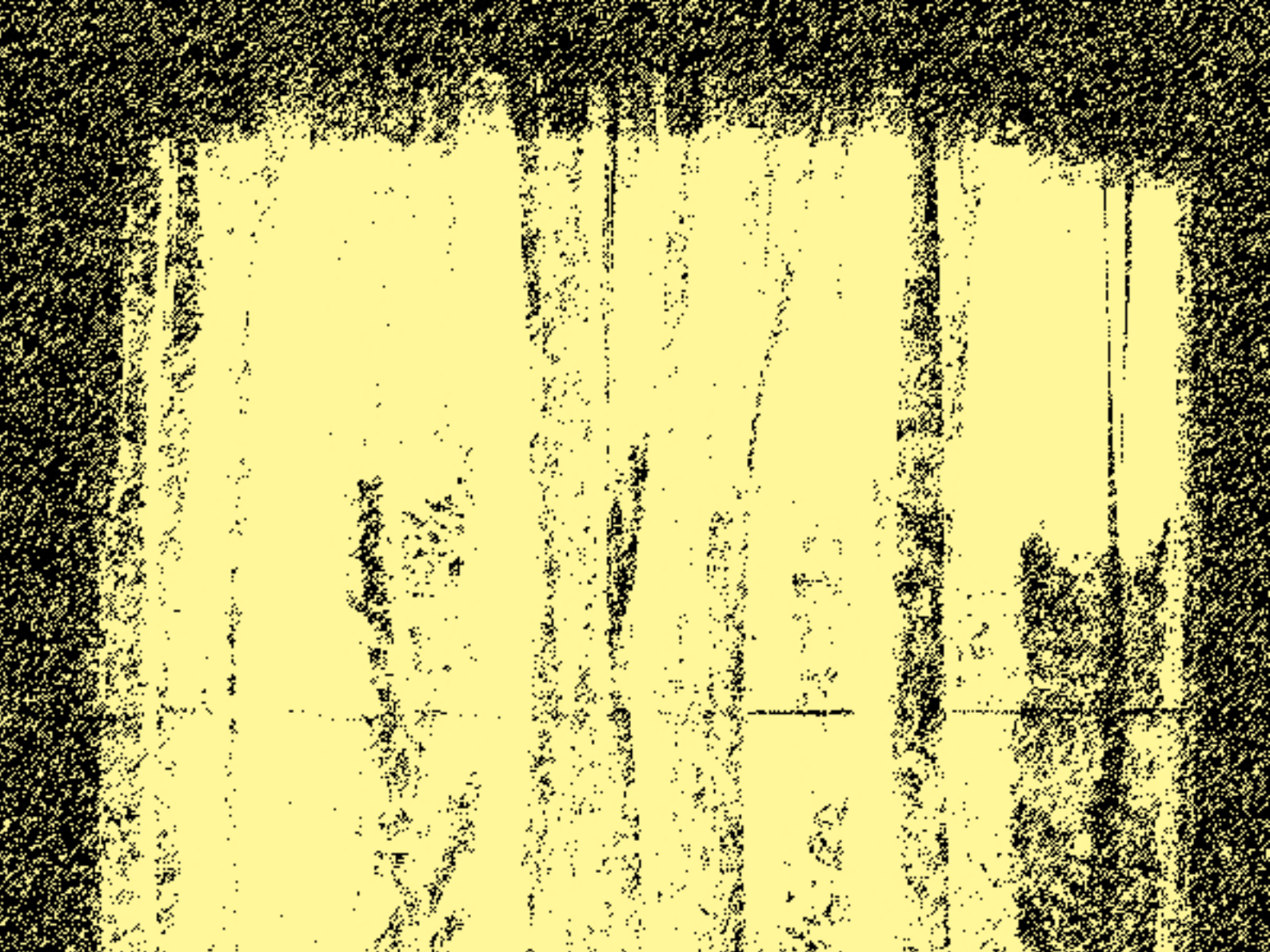
annet selges mange mennesker fra de baltiske landene, Polen og Russland til de nordiske landene. Derfor er det ifølge Barfod nødvendig å samarbeide med andre land for å hjelpe ofrene.

– Menneskehandel er en internasjonal forbrytelse. Folk kommer hit over grensene. Og derfor er vi nødt til å samarbeide om å hjelpe ofrene for menneskehandel, men også å hindre at menneskehandel skjer. Det er behov for at politi og sosialarbeidere samarbeider, kjenner sakene på tvers, kan hjelpe hverandre med å hjelpe ofrene og hjelpe hverandre med å dele den kunnskapen som skal til for å få dømt bakmennene.

Arbeidsgruppen mot menneskehandel i BSPC vil komme med helt konkrete forslag til hva regjeringene i østersjøregionen nå må gjøre for å bekjempe menneskehandel.

– Vi tror det er viktig at det finnes politikere som er engasjert, og som fortsetter å diskutere innsatsen mot menneskehandel, fortsetter å kreve at det blir satt av ressurser, fortsetter å si at dette skal høyt opp på den politiske dagsordenen.

Vi kan se på den nordiske dagsordenen at menneskehandel har havnet langt nede, saken er ikke lenger med i formannskapsprogrammene. Vi blir nødt til å arbeide for å få den høyt opp på dagsordenen igjen hvis det skal skje noe. Vi kan se at det har betydning at folk blir brakt sammen på tvers av lande-

grensene og utveksler helt konkrete erfaringer. Det har det vært et stort arbeid med i en Task Force som nå mister sin bevilgning. Helt konkret er dette noe av det vi vil gå inn og si – at man må sikre de få midlene det koster, men som har så stor betydning for innsatsen.

ET SPØRSMÅL OM VILJE OG RESSURSER

Dessverre vokser omfanget av menneskehandelen, og få av ofrene får ifølge Line Barfod den hjelpen de trenger. Hun understreker derfor at det må gjøres mye mer både på regjeringsplan og på individuelt nivå enn det som blir gjort i dag.

– Det er i høy grad et spørsmål om å sette av tilstrekkelig med ressurser og sikre at alle borgere blir opptatt av spørsmålet og går i gang med å gjøre noe.

Selve handelen med mennesker er, ifølge Barfod, den minste delen av problemet, det er i utnyttelsen av andre mennesker det virkelige problemet og de store inntektene for bakmennene ligger. Hun mener man kan tjene mange penger på å eie og utnytte en slave.

– Noe av det regjeringene kan gjøre, er å få utført flere forretningsanalyser av hvordan menneskehandel egentlig fungerer. Slik kan vi få kunnskap om hvor politiet skal gå inn, og sørge for at det er stor risiko for at bakmennene går glipp av de pengene de kunne ha tjent på handelen.

Den danske parlamentarikeren har et bredt engasjement, og i 2010 var hun også en aktiv deltaker i debatten om Forbundsstaten Norden. Når blir den en realitet?

– Jeg tror ikke vi kommer til å se en forbundsstat som den tyske eller

den amerikanske. Jeg tror vi i løpet av ti til tyve år kommer til å se en ny type forbundsstat som først og fremst bygger på at befolkningene selv ønsker et mye tettere samarbeid. Og at vi får fjernet mange av de grensehindringene vi har i dag, og får et mye, mye tettere samarbeid på alle områder. Jeg tror at på samme måte som den passunionen vi fikk opprettet da det nordiske samarbeidet startet etter andre verdenskrig, så kommer det til å skje en endring slik at vi for alvor får sikret at både menneskene og samarbeidet vil flyte over grensene i langt større grad enn i dag.

UTVISNINGAR AV NORDBOR SKA UPPHÖRA

DÅ DET 2010 KOM FRAM ATT DANMARK SKICKAR HEM NORDISKA MEDBORGARE PÅ GRUND AV DERAS BEHOV AV SOCIALHJÄLP TOG DEN NORDISKA DEBATTEN FART PÅ ALLVAR. NORDISKA RÅDET HAR REAGERAT STARKT EMOT DETTA MEN DANMARK HAR ÄN SÅ LÄNGE INTE VELAT ÄNDRA SIN POLICY I FRÅGAN. VILLE NIINISTÖ, ORDFÖRANDE I MEDBORGAR- OCH KONSUMENTUTSKOTTET, ÄR EN AV DEM SOM RIKTAT SKARPAST KRITIK MOT DANMARKS AGERANDE.

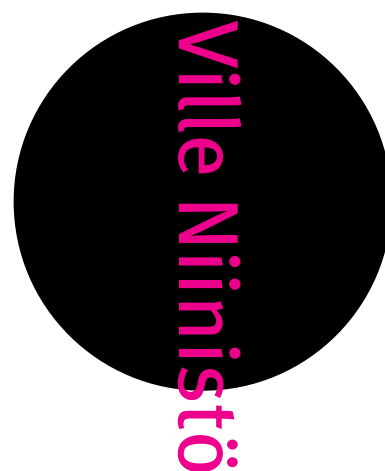
UTSKOTTET TOG UPP frågan redan i januari 2010 då Nordiska ministerrådets informationstjänst, Hallå Norden, kunde berätta om flera fall där nordbor blivit utvisade från ett annat nordiskt land.

– Om vi är seriösa med tanken om ett gränsfritt Norden så är det uppenbart att Danmarks praxis går emot denna tanke. Det är viktigt att Nordiska rådet agerar och inte bara fungerar som en diskussionsklubb. Ska

Nordiska rådet vara relevant så måste man våga ta upp frågor som dessa.

INTEGRATIONSMINISTERN VILLE INTE TRÄFFA NORDISKA PARLAMENTARIKER

Danmarks integrationsminister Birte Rønn Hornbech har vid flera tillfällen under 2010 sagt nej till att träffa medborgarutskottet, vilket är något som både Niinistö och utskottet har haft svårt att förstå.

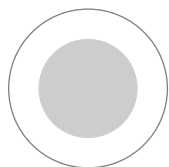

○ VILLE NIINISTÖ ÄR
RIKSDAGSMAN SAMT
ORDFÖRANDE FÖR DE
GRÖNAS RIKSDAGS-
GRUPP I FINLAND.
INOM DET NORDISKA
SAMARBETET ÄR HAN
AKTIV SOM ORD-
FÖRANDE FÖR MED-
BORGAR- OCH KON-
SUMENTUTSKOTTET I
NORDISKA RÅDET.

9

– Om vi är seriösa med tanken om ett gränsfritt Norden så är det uppenbart att Danmarks praxis går emot denna tanke. Det är viktigt att Nordiska rådet agerar och inte bara fungerar som en diskussionsklubb. Ska Nordiska rådet vara relevant så måste man våga ta upp frågor som dessa.

– Att ett land väljer att tolka konventionen annorlunda än de andra fyra länderna är osolidariskt. Jag har oerhört svårt att förstå hennes resonemang i denna fråga. Detta är inte enbart en juridisk fråga utan snarare, och i större utsträckning, en politisk och principiell fråga. Att hon inte ens tar debatten är oacceptabelt. Därför bestämde sig Nordiska rådet på sessionen i Reykjavik för att sätta ytterligare press på regeringarna att agera i denna fråga.

Nordiska rådets session i Reykjavik i november 2010 beslutade att be de nordiska ländernas regeringar att sätta press på Danmark för att få Danmark att ändra sin praxis och diskutera utvisningsfrågan med landet.

Än så länge har de nordiska regeringarna inte reagerat med kritik mot Danmark, men Ville Niinistö tror inte att frågan kommer att försvinna.

– Regeringarna brukar i princip inte vilja ta dylika diskussioner i offentligheten, man vill helt enkelt stå på god fot med varandra. Under Finlands ordförandeskapsår [2011] kommer dock frågan att tas upp igen. Danmarks regering måste instruera sina myndigheter att ändra sin praxis. Som jag förstår det så måste man inte ändra i lagen, så det behöver inte vara en särskilt svår uppgift att ta tag i för Danmarks regering.

Medborgarutskottet bad juridikprofessor Kirsten Ketscher att gå

igenom konventionen ur en juridisk synvinkel.

– Essensen i det Ketscher berättade för oss är att både det nordiska avtalet och EU-reglerna ger oss större rättigheter än de Danmark tillämpar. Hon menade att Danmark skulle fällas om någon skulle ta ett av dessa fall till EU-domstolen. Danmark har länge velat behålla sin egen tolkning även av EU-reglerna, trots att ett flertal andra EU-länder använder sig av annan praxis. Det går emot principerna om fri rörlighet, såväl i EU som i Norden.

Niinistö berättar att han och kollegerna i medborgarutskottet har fått ta emot ett flertal samtal från perso-

ner som har fått muntliga utvisningsbesked av de danska myndigheterna.

– Så sannolikt är antalet utvisade nordbor från Danmark mycket större än den siffra vi har fått.

EN FÖR ALLA, ALLA FÖR EN

Niinistö har tidigare sagt att Danmark borde gå ur den nordiska konventionen om regeringen inte ändrar sin praxis.

– Detta är egentligen en principiell ståndpunkt, men om man inte respekterar ett avtal så ska man inte heller vara med – det är inte hållbart i längden. Under Nordiska rådets session kunde man se att flera danska ledamöter röstade för medborgarut-

skottets förslag och att det därigenom finns ett stöd även i Danmark mot denna praxis.

Debatten och mediepubliciteten kring frågan har lett till ett ökat intresse för nordiska frågor överlag, tycker Niinistö. Och han menar att den ökade uppmärksamheten i sin tur har lett till att man börjat ställa sig de mer värdemässiga frågorna om det nordiska samarbetet, som vad de nordiska värderingarna egentligen betyder när det ser ut som det gör i praktiken?

När det gäller Förbundsstaten Norden är Ville Niinistö ingen stor optimist.

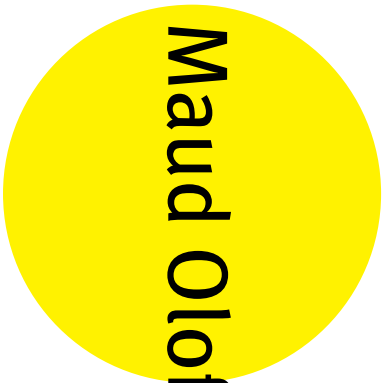
– Jag tror inte att den kommer att bli verklighet, men vi politiker arbetar

ibland med frågor som utifrån sett inte verkar ha en principiell grund. Därför har utvisningsfrågan varit bra, för den åskådliggör att det finns viktiga frågor i det nordiska som har en principiell utgångspunkt och att enskilda frågor kan påverka samhällsutvecklingen. Därför är också Wetterbergs idé viktig, då den väcker en diskussion om hur vi kan hitta mervärde i det nordiska samarbetet och hur det kan utvecklas.

10

NORDEN DRIVER PÅ FÖR ETT GRÖNARE EUROPA

Maud Olofsson

UNDER ÅRET SOM GÅTT HAR REGERINGARNA
UTTRYCKT ATT EN GEMENSAM ELMARKNAD,
SOM INTEGRERAR OLIKA PRODUKTIONSSYS-
TEM, VÄRMEKRAFT, KÄRNKRAFT OCH VATTEN-
KRAFT, MED FÖRNYBAR ENERGI ÄR TILL STOR
NYTTA FÖR DE NORDISKA LÄNDERNA.

○ MAUD OLOFSSON ÄR
SVERIGES NÄRINGS-
OCH ENERGIMINISTER
OCH CENTERPARTIETS
ORDFÖRANDE.

FÄRDRIKTINGEN FÖR 2011 är
utstakad – genom de nordiska län-
derna och de självstyrande områdena
– med sikte på ett grönare Europa. De
nordiska regeringarna vill förverkliga
ambitionen om en gemensam elmark-
nad för kunder och konsumenter.

– Det vi gör är historiskt. När vi nu
vidareutvecklar en nordisk gemensam
elmarknad så visar vi vägen för resten
av Europa som också ska utveckla en
gemensam elmarknad i enlighet med
EU 2020-strategin. Det ökar möjlighe-
terna att påverka Europas utveckling

väsentligt. Det menar Sveriges energi-
minister Maud Olofsson.

HARMONISERINGEN SKA UTVECKLAS

Under Globaliseringsforum 2010 ut-
tryckte statsministrarna att det finns
stora möjligheter för att utveckla den
nordiska elmarknaden till nytta för
konsumenterna och klimatet samt för
leveranssäkerheten. Maud Olofsson
har träffat sina nordiska ministerkol-
leger och fattat beslut om huvudpunk-
terna för det kommande arbetet och

allt pekar på att 2011 blir ett år med ytterligare genomslag mot en nordisk elmarknad.

– Den stora utmaningen i Norden är att även i fortsättningen driva på harmoniseringen av den nordiska elmarknaden. Då kan de stigande mängderna hållbar energi hanteras i det gemensamma elsystemet, betonar Maud Olofsson.

NORDEN SOM FÖREGÅNGSREGION

Norden pekas ofta ut som den region som har den bästa elmarknaden i Europa. Vad det exakt är som skapar den bild omvärlden har finns det säkert flera bud på men Maud Olofsson är klar över vad som även i fortsättningen ska göra Norden till en föregångsregion.

– Vi har varit modiga i alla de nordiska länderna. Vi har dels politiker som har satt upp ambitiösa mål och pekat ut en färdriktning och dels medvetna konsumenter som ställer krav på grön teknologi och hållbar tillväxt. De köper miljövänliga bilar och andra produkter. Det skapar en efterfrågan och ger ett näringsliv som ligger i framkant. Vad som nu krävs är ett utvecklat samarbete mellan politiker, forskningsvärlden, näringsliv och konsumenter, fortsätter den svenska energiministern.

MER MAKT ÅT KONSUMENTEN

Under de senaste vintrarna har elpriserna skjutit i höjden och kritiken varit omfattande. Kunder och konsumenter har drabbats hårt av höga elräkningar. Det har även drabbat industrier som tillfälligt lagt ned sin produktion på grund av elpriserna. Förklaringen bakom de höga elpriserna är kylan men också den senaste tidens ökade konsumtion i samband med återhämtningen efter finanskrisen. Utbyggnaden av förnybara energikällor och ett nordiskt elnät har betydelse för slutpriset på el, menar Maud Olofsson.

– Vi måste bygga ut mer av produktionen, mer av förnybar energi men också förbättra våra elnät samtidigt som näten måste gå över nationsgränserna. När vi bygger nya nät ska vi se till nordisk nytta. Får vi bra nät som flödar bra, med ökad konkurrens, så slipper vi de prischocker som ofta följer med de kalla vintermånaderna.

Ett omfattande arbete har de senaste åren lagts på att bekämpa utsläpp av växthusgaser med bland annat införande av nya energikällor och att trygga energiförsörjningen i framtiden. I takt med den stigande efterfrågan på energi, skärpta miljökrav och stigande oljepriser finns det ett ökande behov av ett mer effektivt utnyttjande av våra energiresurser. Det gäller både hushåll, industri och byggande.

– Istället för nationella marknader så ska vi ha en nordisk konsumentmarknad för el. Det innebär för oss kunder och konsumenter en ökad konkurrens. Vi kommer att kunna köpa el från fler företag än enbart våra nationella. Kunderna ska ges större inflytande och större möjligheter att själva bestämma över sin energiförbrukning, understryker Maud Olofsson.

DE GLEST BEFOLKADE OMÅRDENA FÅR EXTRA UPPMÄRKSAMHET

En stor del av de glesbefolkade områdena i Norden är avskurna från det gemensamma energinätverket. De nordiska energiministerna är därför fast beslutna om att man ska följa upp lovande teknologier som exempelvis lagring av vindenergi i vatten – den så kallade pumped storage-teknologin – som kan vara en grön lösning i glesbefolkade områden med dålig tillgång till elnäten.

KOMMUNERNA SKA MED

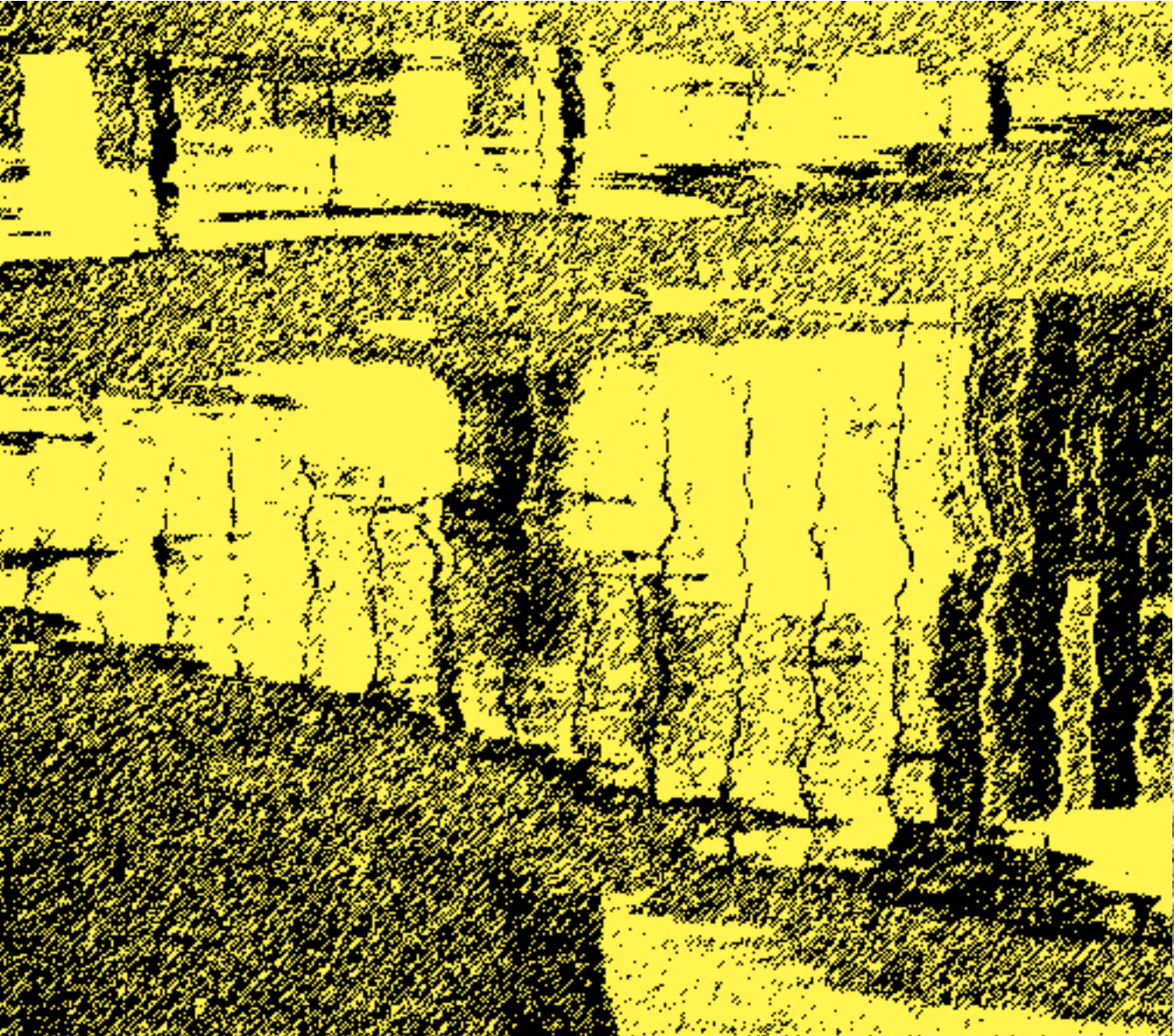
Under 2011 är det full fart i tävlingen Nordisk energikommun. Tävlingen belönar de kommuner som engagerar sig och har startat banbrytande energiprojekt, som medverkar till att skapa grön tillväxt och utveckling.

– Det kommunala intresset för nya energiprojekt är stort och det är mycket viktigt att man på lokal nivå utvecklas och får med sig sina kommuninvånare. Det är också ett sätt för oss ministrar att närmare bekanta oss med de bra kommunala projekten, menar Maud Olofsson.

NORDISK ELMARKNAD FÖR GRÖN TILLVÄXT

Samtidigt ses en välfungerande elmarknad av regeringarna som en förutsättning för nordisk affärsutveckling och en framtida gränslös elmarknad som en viktig komponent i globaliseringssamarbetet för att skapa grön tillväxt. Utveckling av nya rena teknologilösningar och ett intensifierat samarbete om kunskap kommer att spela en stor roll under de närmaste åren och bidra till grön tillväxt i de nordiska länderna.

– De nordiska länderna fokuserar på den stora utmaningen med klimatförändringarna. Vi ser det samtidigt som ett gyllene tillfälle att skapa nya företag och nya jobb. Energiomställningen är här avgörande för att skapa grön tillväxt. Att försörja Norden med grön och förnybar energi är en av huvuduppgifterna, men också att bli mera energieffektiva för att minska koldioxidutsläppen. Norden har helt unika möjligheter att utveckla det samarbetet, avslutar Maud Olofsson.

– Vi måste bygga ut mer
av produktionen, mer av
förnybar energi men också
förbättra våra elnät samti-
digt som näten måste gå
över nationsgränserna.

10

norden

Nordisk ministerråd

Nordisk råd

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

www.norden.org